

27.10.2025 Ders Notları

Meta Android Developer Professional Certificate - HTTP, REST API & Güvenlik Notları

Tarih: 27.10.2025

İçerdiği Konular: HTTP/HTTPS temelleri, HTTP metodları, request/response yapıları, status kodları, REST API temelleri, REST kısıtlamaları, kaynak yönetimi, endpoint tasarımı, API test araçları, API geliştirme best practicesi, API güvenliği, erişim kontrolü ve Kotlin'de Ktor kullanımı.

HTTP & HTTPS Refresh

HTTP istemci-sunucu arasında veri transferi için kullanılıyor. **HTTPS** ise bunun şifrelenmiş hali - güvenlik gerektiren yerlerde kesinlikle kullanılmalı (kredi kartı bilgileri gibi).

HTTPS'te:

- İstemci veriyi şifreler → sunucuya gönderir
- Sunucu şifreyi çözer → işler → cevabı şifreler → geri gönderir
- İstemci şifreyi çözer → gösterir

Bu şifreleme işini daha detaylı anlamam lazım, nasıl çalışıyor tam olarak?

HTTP Metodları (HTTP Verbs)

5 temel metod var:

- GET:** veri almak için
- POST:** veri gönderip yeni kayıt oluşturmak için
- PUT:** tüm kaynağı güncellemek için
- PATCH:** kısmi güncelleme için
- DELETE:** silmek için

Örnek kullanım:

```
GET /users/123
```

```
POST /users
```

```
PUT /users/123
```

HTTP Request & Response

Request'te neler var:

- HTTP versiyonu (1.1, 2.0)
- URL/path
- HTTP metodu
- Headers (cookie, user agent gibi)
- Body (opsiyonel - form data veya JSON)

Response'da neler var:

- İstenen kaynak
- Content length, type
- Headers
- ETags, last modified
- **HTTP status codes** - bunlar önemli!

HTTP Status Codes

Kod aralıkları ve anlamları:

- **100-199**: Bilgilendirme mesajları
- **200-299**: Başarılı responses
- **300-399**: Yönlendirme bilgisi
- **400-499**: Client hataları
- **500-599**: Server hataları

En çok kullanılanlar: 200, 201, 303, 304, 400, 401, 403, 404, 500

İlginç nokta: Aynı status code farklı metodlarda farklı anlama gelebiliyor. Mesela:

- GET için 200 = içerik bulundu
- PUT için 200 = güncelleme başarılı
- DELETE için 200 = silme başarılı

REST API Nedir?

REST bir API tasarım mimarisi. Diğerlerinden daha kolay geliştirilebildiği için popüler.

RESTful olması için 6 kısıtlama var:

1. **Client-server architecture**: Sunucu kaynakları servis eder, istemci tüketir
2. **Stateless**: Sunucu client'ın state'ini tutmaz! Bu çok önemli, her request kendi kendine yetmeli.

3. **Cacheable:** Response'lar cache'lenebilmeli
4. **Layered:** Sistem katmanlara ayrılabilirmeli (firewall, load balancer, web server, database gibi)
5. **Uniform interface:** Standart iletişim sistemi olmalı
6. **Code on demand** (opsiyonel): API client'ın çalıştırabileceği kod dönebilmeli

Stateless kısmını iyi anlamam lazım - sunucu beni hatırlamıyor, her seferinde kim olduğumu söylemek zorundayım.

Resources (Kaynaklar)

REST API'de her şey resource etrafında dönüyor. Little Lemon örneğinden:

- `/orders` → order object listesi
- `/orders/16` → spesifik order object
- `/orders/16/customer` → o order'ın customer'ı
- `/orders/16/menu-items` → o order'daki menu item'ları

Stateless örneği: Önce `/orders/16` sonra sadece `/menu-items` dersem, sunucu hangi order'dan bahsettiğimi unutmuş olur! Açıkça `/orders/16/menu-items` demem lazım.

API Endpoint (URL) Tasarımı

Best practiceler:

- **Küçük harf** kullan: `/orders` ✓, `/Orders` ✗
- **Kelime ayırıcı olarak tire** kullan: `/menu-items` ✓, `/menu_items` ✗
- **Değişkenlerde camelCase:** `/users/{userId}` ✓
- **Hiyerarşik ilişkiler için slash:** `/library/books/{bookId}/author`
- **Resource'lar için isim** kullan, fiil değil: `/books` ✓, `/getAllBooks` ✗
- **File extension kullanma:** Bunun yerine query param: `?format=json`
- **Filter için query string:** `/menu-items?category=appetizers`
- **Trailing slash olmasın:** `/orders` ✓, `/orders/` ✗

Query string'ler filtering için süper çözüm - diğer developer'lar da nasıl kullanacaklarını anlayabiliyor.

API Test Araçları

curl: Command line tool, basit GET request'ler için ideal

```
curl https://httpbin.org/get
```

Postman: Grafiksel arayüz, debugging için harika

Insomnia: Benim favorim - kullanımı kolay, ücretsiz, cross-platform

Insomnia'da request collection oluşturup farklı HTTP metodlarını test edebiliyorsun. JSON body vs. kolayca eklenebiliyor.

Bu araçlarla pratik yapmam lazım, özellikle Insomnia'yı iyice öğrenmeliyim.

API Geliştirme Best Practiceleri

KISS (Keep It Simple, Stupid): Bir API çok fazla iş yapmamalı. Little Lemon'da "günün yemeği" örneği iyiydi - tek API ile hem eski yemeği kaldırıp hem yenisini seçmek yerine, iki ayrı API call yapılıyor.

Filtering & Pagination: Büyük sonuç setleri için filter ve sayfalama şart:

```
/menu-items?category=appetizers&page=2&size=20
```

Versioning: API'de büyük değişiklik yapınca version kullan. En fazla 2 version aktif tutmak mantıklı.

Caching: Database load'u azaltmak için caching şart. Aynı data tekrar tekrar sorgulanmasın.

Rate Limiting & Monitoring: API abuse'u önlemek için rate limiting kullan (dakika/saat başına maksimum call). Monitoring ile 4xx/5xx hatalarını ve latency'i takip et.

API Güvenliği

SSL/HTTPS: Temel şifreleme - tüm endpoint'ler HTTPS olmalı

Signed URLs: HMAC signing ile URL'lerin gerçek kaynaktan geldiğini doğrulama

Authentication:

- Basic auth (username/password her request'te) → güvensiz
- **Token-based auth** → daha iyi: login'de token al, sonraki request'lerde header'da gönder

Status codes:

- **401 Unauthorized:** Kimlik doğrulama başarısız (yanlış şifre)
- **403 Forbidden:** Kimlik doğru ama yetki yok

CORS & Firewalls: Hangi domain'lerin API'yi çağırabileceğini kısıtlayabilirsin. Firewall ile IP restriction da yapılabilir.

Erişim Kontrolü (Authorization)

Authentication = kimlik doğrulama, Authorization = yetkilendirme

Roller ve privileges:

- **Customer:** menüyü gör, sepete ekle, sipariş ver
- **Manager:** menü item ekle/düzenle/sil, tüm siparişleri gör
- **Delivery crew:** kendi siparişlerini gör, durum güncelle

Bir kullanıcı **birden fazla role** sahip olabilir. General manager = manager + accountant + HR rolleri bir arada.

Access control sistemi iyi planlanmazsa sonradan debugging çok zor olabilir.

Kotlin'de Ktor ile HTTP Calls

Android'de networking için **Ktor** veya **Retrofit** kullanılıyor.

Ktor avantajları:

- Open-source
- Type-safe requests
- Asynchronous & synchronous call support
- Multi-platform

Temel kullanım:

```
val client = HttpClient(Android)
val response: HttpResponse = client.get("https://api.example.com/data")
```

Response handling: HTTP status code, body, timing bilgileri alınabiliyor.

Asynchronous calls için `async` ve `await` kullanılıyor - aynı anda birden fazla call yapılabilir.

Önemli: Android'de **HTTPS kullanmak zorunlu** - yeni versiyonlar HTTP'yi blokluyor!

Little Lemon app'inde menu fetch etme örneğinde `suspend` function ve coroutine kullanımını gördüm - **bunu iyice pekiştirmem lazım.**
